

Social Sciences Indexed

International
SOCIAL MENTALITY AND
RESEARCHER THINKERS JOURNAL
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
SMARTjournal (ISSN:2630-631X)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

2019

Vol:5, Issue:24

pp.1456-1467

www.smartofjournal.com

editorsmartjournal@gmail.com

AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ İŞ PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECT OF SMARTPHONE ADDICTION ON JOB PERFORMANCE

Gökhan KENAR

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, Burdur/TÜRKİYE

Doç. Dr. Özlem ÇETİNKAYA BOZKURT

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, Burdur/TÜRKİYE

Doç. Dr. Esra Burcu BULGURCU GÜREL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, Muğla/TÜRKİYE

Öğr. Gör. Nisa EKŞİLİ

Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Antalya/TÜRKİYE

Article Arrival Date : 12.09.2019

Article Published Date : 10.10.2019

Article Type : Review Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.361>

Reference : Kenar, G. Çetinkaya Bozkurt, Ö. Bulgurcu Gürel, E.B. & Ekşili, N. (2019). "Akıllı Telefon Bağımlılığının İş Performansı Üzerindeki Etkisi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 5(24): 1456-1467

ÖZET

Teknolojinin günlük hayatın önemli bir parçası haline gelmesiyle birlikte bireyler tarafından bu teknolojilerin aşırı kullanımı, akıllı telefon bağımlılığı gibi sorunları da beraberinde getirmektedir. Çalışma hayatında bireylerin iş performanslarının dikkate alındığı düşünüldüğünde, akıllı telefon bağımlılığı ile iş performansı arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı çalışanların akıllı telefon bağımlılıklarının iş performansları üzerindeki etkisini tespit etmektir. Nicel veri toplama yöntemi olan anket tekniğiyle gerçekleştirilen çalışmanın evreni, Antalya ve Burdur ilinde akıllı telefon kullanan katılımcılardır. Maddi ve zaman kısıtından dolayı evrenin tamamına ulaşamadığı için basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 395 çalışan, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada, "Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formu", "İş Performansı Ölçeği" ve katılımcıların bazı demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla çeşitli ifadeler yer verilmiştir. Çalışma kapsamında toplanan veriler korelasyon ve basit regresyon analizleriyle test edilmiştir. İş ve günlük hayatında akıllı telefon kullanan 395 çalışandan toplanan verilerin sonuçlarına göre; katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının iş performansı üzerinde negatif yönlü bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Akıllı Telefon Kullanımı, İş Performansı, Performans

ABSTRACT

As technology becomes an important part of daily life, the excessive use of these technologies by individuals causes problems such as smartphone addiction. When it is considered that the job performances of individuals are taken into consideration in the work life, researches dealing with the relationship between smartphone addiction and job performance gain importance. The purpose of this research is to determine the effect of smartphone addiction on the job performance.

The population of the study, which is a quantitative data collection method, was used by smartphone participants in Antalya and Burdur. The sample of the research consists of 395 employees who were select by simple random sample because the entire population could not be reached due to material and time constraints. In the research, “Smartphone Addiction Scale-Short Version”, “Job Performance Scale” and various expressions were used to determine some demographic characteristics of the participants. The data collected in the research were tested by correlation and simple regression analysis. According to the results of the data collected from 395 employees using smartphones in business and daily life; It was determined that smartphone addiction of participants had a negative effect on job performance.

Key words: Addiction, Smartphone Addiction, Smartphone Use, Job Performance, Performance

1. GİRİŞ

Günümüzde teknolojinin insan hayatındaki etkisinin artmasıyla birlikte kitle iletişim araçları önemli bir bilgi kaynağı haline gelmiştir. Özellikle modern toplumlarda iletişimin gerçekleşebilmesi mobil telefonlara, elektronik postalara, gazete ve televizyona bağlıdır (Ülkü & Demir, 2013: 589). İletişim araçlarından biri olan akıllı telefonların kullanımına ilişkin özellikle son yıllardaki artış dikkat çekicidir. Bu cihazlar, taşınabilirlik kolaylığı ve haberleşmeye sağladığı basit faydaların yanı sıra insanlara, bilgi ve iletişim teknolojisinin çeşitli olanaklarından yararlanma fırsatı da sunmaktadır. İnternete erişim, fotoğraf ve video çekme, yön bulma, görüntülü konuşma gibi faaliyetlerin tek bir cihaz üzerinden yapılıyor olması akıllı telefonları günlük yaşamın gerekliliği haline getirmiştir (Işık & Kaptangil, 2018: 700). Günümüzde daha uygun fiyatlara akıllı telefon bulmanın kolaylaşması ve internet kullanımının artmasıyla birlikte mobil telefonlar oldukça yaygınlaşmıştır. Dünya üzerinde 200 milyondan fazla kişinin ilk mobil cihazını 2017’de aldığı ve 7,6 milyar nüfusun üçte ikisinin bir mobil telefona sahip olduğu görülmektedir. 2018’de yayınlanan raporda mobil telefon kullanımının % 4 arttığı tespit edilmiştir (We Are Social, 2018). Bununla birlikte, 6 kıta ve 33 ülkede 53.150 kullanıcıyla yapılan ankete göre ise, Türkiye’de akıllı telefon kullanımının bağımlılık derecesinde olduğu tespit edilmiştir (Deloitte, 2017). Bu doğrultuda birçok ülkenin katılımı ile yapılmakta olan Global Mobil Kullanıcı Anketinin (GMCS) 2017 yılı sonuçlarına göre, Türkiye akıllı telefon bağımlılığı alanında birinci sıradadır. Rapora göre Türkiye’deki kullanıcılar günde ortalama 78 kez, yani yaklaşık her 13 dakikada bir akıllı telefon ekranına bakmaktadır. Benzer şekilde T.C. Ticaret Bakanlığı’nın israf raporuna göre de mobil telefonu olan bireylerin neredeyse tamamı akıllı telefon kullanmakta olup, ortalama 3.7 yılda bir telefonunu değiştirmektedirler.

Diğer taraftan performans kavramı, günümüzdeki sürekli değişimin gerekliliği olarak ortaya çıkmaktadır. İşletmeler, örgütsel verimliliği arttırmak ve küreselleşen rekabet ortamında ayakta kalabilmek için çalışan performansını oldukça önemsemeye başlamıştır (Çalışkan & Akkoç, 2012: 5). Genel olarak, iş hayatında bireylerin akıllı telefon kullanımının artmasıyla birlikte ortaya çıkan bağımlılıkları ister istemez iş performansları üzerinde çeşitli etkiler yapmaktadır. Konunun artan önemi dikkate alındığında bu araştırmanın amacı; çalışanların akıllı telefon bağımlılıklarının iş performansları üzerindeki etkisini incelemek olarak belirlenmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı

Akıllı telefon, taşınabilir bilgi işlem ve haberleşme teknolojisinin bir aygıtla bütünleştirilmesidir. Bu cihazlar insanların günlük hayatını değiştirmektedir. İnsanlar akıllı telefonları internete açılan bir ağ geçidi olarak kullanmaktadır. Akıllı telefonların birden fazla işlevi vardır. İnsanlar, akıllı telefonları bir GPS navigatörü, video ve müzik çalar, belge okuyucuları, kamera, e-posta ve sohbet için iletişim cihazları olarak kullanabilmektedir. Ayrıca, yakın alan iletişimi (NFC) teknolojisinin tanıtımıyla, akıllı telefonlar bir “mobil cüzdan” haline gelmektedir (Shin & Lee, 2015: 1). Ancak akıllı telefonun aşırı kullanımı, yavaş yavaş ona bağımlı hale gelen kullanıcılar üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır (Arefin vd., 2017: 956). Literatürde akıllı telefon bağımlılığına ilişkin nomofobi kavramının üzerinde durulmaktadır. “No mobile phobia” kavramından gelen nomofobi, mobil telefondan yoksun kalma korkusunu ifade eden “nomophobia” kavramından türetilmiştir (Işık & Kaptangil, 2018: 702). Bragazzi & Del Puente (2014: 156-157)’ye göre bu korkuya sahip bireyler;

en az bir veya iki mobil telefona sahip ve bunları düzenli olarak kullanma, her zaman bir şarj cihazını da yanında taşıma, cihazın kullanılmadığı durumlarda (tiyatroda, havalimanında vb.) endişeli ve sınırlı olma, mesajları ve çağrılarını görmek için sürekli telefonun ekranına bakma, telefonunu 24 saat açık bırakma ve yatağında mobil telefonuyla uyuma gibi çeşitli davranışlar sergilemektedir.

Bireylerde akıllı telefonun benimsenmesiyle birlikte, bilgisayar bağımlılığından akıllı telefon bağımlılığına kadar internet bağımlılığı modelinin değiştiği görülmektedir. Bu sebeple internet bağımlılığıyla ilgili yapılan araştırmaların odağı akıllı telefon bağımlılığı olabilmektedir (Shin & Lee, 2015: 1). Akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili araştırmalar oldukça yeni olup, genellikle öğrenciler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Aktaş & Yılmaz, 2017; Beranuy vd., 2009, Chiu, 2014; Choi vd., 2012; Economides vd., 2008; Kahyaoglu Süt vd., 2016; Taylan, 2016; Ünal, 2015; Yılmaz vd., 2015; Minaz & Çetinkaya Bozkurt, 2017; Yılmaz vd., 2017).

2.2. İş Performansı

İş performansı, her örgütün etkililiği, verimliliği ve başarısı açısından oldukça önemli bir kavramdır. Örgütte çalışan bireylerin sergilediği iş performansının yüksek olması, örgütün amaçlarına ulaşması açısından önemli bir rol üstlenmektedir. İş performansı, çalışanların işyerinde belirlenen amaçları gerçekleştirebilmek için gösterdikleri çabaların tümü olarak belirtilmektedir. Bu amaçlara ulaşmada toplumsal, çevresel, bireysel ve örgütsel kaynaklı pek çok faktör etkili olabilmektedir (Güngören, 2017: 71). Çalışanların iş yerinde görev tanımlarındaki sorumluluklarını ne derece yerine getirdiği, örgütsel amaçların ne kadarının gerçekleştiği ve çalışanların kendi çıktılarının yeterliliğinin ne derece olduğu iş performansı ile ilişkilidir (Kurt, 2013: 5-6). Alan yazında söz konusu kavramın birbirinden farklı tanımları bulunmaktadır. Rousseau & McLean (1993), iş performansını çalışanların ücret karşılığında sarf etmeleri gereken gayret olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanımda, iş performansı, bir işgörenin gereksinimlerini tatmin etmek için bir işletmede görev ve sorumluluklar üstlenmesi sonucunda, istediklerini elde etmek için zaman ve çaba harcaması olarak tanımlanmaktadır (Barutçugil, 2002). Çalışanların yüksek iş performansı sergilemeleri, günümüz örgütlerine sürdürülebilir rekabet avantajı kazandıran oldukça önemli anahtar bir kavram olarak ifade edilebilir.

İş performansı ile ilgili yapılan pek çok tanımın ortak noktası, performansın bireysel beklenti ile örgütsel amaç arasında kurulan ilişkinin sonucunda ortaya çıkmasıdır. Performans bir işgörenin, bir grubun veya bir örgütün amaca ulaşmada gösterdiği çabanın nicel ve nitel ölçütüdür (Tutar & Altınöz, 2010). Diğer bir ifadeyle performans, “bir işi yapan bireyin, bir grubun ya da bir teşebbüsün, o işle amaçlanan hedefe yönelik olarak neye ulaşabildiği ve neyi sağlayabildiğinin nicel (miktar) ve nitelik (kalite) olarak ifadesidir” (Akal, 1992). Örgütlerde iş performanslarının değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerle ilgili geribildirimler yapılması çalışanların daha yüksek performans göstermelerine yardımcı olmaktadır (Güngören, 2017: 71). Performansın belirlenebilmesi ve performansın yönetilmesi için, her şeyden önce ölçülebilir ve yönetilebilir performans standartlarının oluşturulması gerekir. Kurumsal kaynakların etkili kullanımı için performansın ölçülmesi ve dolayısıyla yönetilmesi oldukça önemlidir. (Tutar & Altınöz, 2010).

Örgütler amaçlarına ulaşmak, uzmanlaştıkları ürün ve hizmetleri sunmak ve nihayetinde rekabet avantajı elde etmek için yüksek performanslı bireylere ihtiyaç duymaktadır. Performans kavramı, birey açısından da önemlidir. Bireylerin görevlerini üstlenmesi ve üst düzeyde performans göstermeleri, ustalık ve gurur duyguları bireysel tatmin kaynaklarıdır. Düşük performans ve hedeflere ulaşamaması ise, tatminsiz ve hatta kişisel bir başarısızlık olarak yaşanabilmektedir (Sonnentag & Frese, 2002: 4).

2.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı ve İş Performansı Arasındaki İlişki

Akıllı telefonlar, çalışanların yaşamlarında önemli bir yer işgal ederken, zihinlerini de sürekli meşgul etmekte ve performanslarını etkilemektedir. Akıllı telefonların aşırı kullanımının bağımlılığa yol açabileceği, bu durumun da işteki verimliliği olumsuz etkileyerek düşüreceğini gösteren çeşitli çalışmalar mevcuttur (Gill & Kanath, 2012; Cavazotte, 2014). Akıllı telefonlar kuşkusuz birçok birey

için günlük yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir. Diğer taraftan, akıllı telefon kullanıcılarının telefonlarına olan saplantılılarının çalışma yaşamlarına zarar verdiği belirtilmektedir. Öyle ki, bazı insanlar akıllı telefonlarına evcil hayvanları gibi davranmakta, hatta onlara isim takmakta ve iyi görünmeleri için aksesuarlar satın almaktadır. Bu nedenle bazı araştırmacılar bazı çalışanların mesailerini işlerine ayırmadıklarını ve tüm dikkatlerini işlerine vermediklerini vurgulamaktadır. Bunun yerine verimliliğe zarar verebilecek şekilde akıllı telefonlarına odaklanmaktadır (Pitichat, 2013). Thompson (2006), akıllı telefonların işte çalışanların zihnini meşgul ettiğini ve düşük verimliliğe yol açtığını belirtmektedir. Gelen aramaların çalışanların dikkatini dağıttığını, telefonu açıp açmama kararı verirken bile geçen birkaç dakikada çalışanların konsantrasyonunun bozulduğunu ifade etmektedir. Tekrar işe dönmek ise zaman almaktadır. Bu konsantrasyon kaybı verimliliği olumsuz etkilemektedir. Thompson, söz konusu çalışmasında, katılımcıların yaklaşık %47'sinin işyerinde mobil telefonu aramalarını rahatsız edici bulduğunu ortaya koymuştur (Thompson, 2006'dan akt., Donya & Kumah, 2011). Benzer şekilde Ray (2015) akıllı telefon bağımlılığının, çalışanlara ve organizasyonlara zarar verebileceğini, çünkü bu durumun, çalışanların konsantrasyon ve üretkenliklerinin azalmasına neden olabileceğini ifade etmektedir. Rolland (2011), çalışanların mobil telefon ve diğer elektronik araçları işyerinde kullanmalarının Amerikan şirketlerine yılda 588 milyar dolar kaybettirdiğini belirtmiştir. Mobil telefonu kullanımı, çalışanların dikkatlerini dağıtmakta, verimliliklerini düşürmekte ve sonuç olarak projelerini son teslim tarihine yetiştirememelerine neden olmaktadır (Rolland, 2011'dan akt., Wahla & Avan, 2014). Diğer taraftan, akıllı telefonlar, çalışanların stres seviyelerini de arttırabilmektedir. Çalışanlar işte akıllı telefonlarını kullandıkları zaman özel yaşamlarındaki stresi işe, işteki streslerini de özel yaşamlarına taşımış olurlar. Böylece iş ve iş dışındaki yaşamlarını birbirinden ayırmakta zorlanırlar. Akıllı telefonlar, iş toplantılarında da oldukça rahatsız edici olabilmekte ve konsantrasyon kayıplarına neden olmaktadır. Çalışanların performansı bu durumdan etkilenmektedir (Pitichat, 2013). Lin vd., (2015: 1212) yaptığı çalışmada; akıllı telefon bağımlılığı ile verimlilik kaybı, endişe ve stres gibi durumların pozitif yönlü ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Lee (2012: 17) ise çalışmasında; çalışanların akıllı telefonlarıyla işyeri dışındaki arkadaşları ile anlık mesajlaşmalarının, iş performansını olumsuz etkilediğini tespit etmiştir. Takao vd. (2009: 2) aşırı telefon kullanımının iş performansını olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Benzer şekilde Davey & Davey (2014) akıllı telefonların aşırı kullanımının bağımlılığa yol açtığını, bu durumun iş performansını olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Bunun yanı sıra akıllı telefon bağımlılığının hem akademik performansın düşmesine neden olduğu aynı zamanda öğrencilerin günlük yaşam aktivitelerini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir (Arefin vd., 2017: 970; Samaha & Hawi, 2016: 321; Bian & Leung, 2014). Sonuç olarak işyerinde akıllı telefon kullanımı, stres seviyesini arttırarak, iş ortamına çeşitli şekillerde zarar vermektedir. Literatürdeki çalışmalardan yola çıkarak araştırmanın hipotezi şu şekilde kurulmuştur:

H₁: Akıllı telefon bağımlılığının iş performansına olumsuz yönde anlamlı bir etkisi vardır.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde artan akıllı telefon kullanımıyla birlikte akıllı telefon bağımlılığı da bir sorun haline gelmiştir. İş hayatında çalışanların iş performanslarını etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır. Çalışanların iş hayatlarına daha iyi uyum sağlamaları ve iş performanslarını arttırabilmeleri için kişisel ve örgütsel olarak zararlı olan pek çok davranışı azaltmaları veya terk etmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda akıllı telefon bağımlılığı ile iş performansı arasındaki ilişkinin araştırılmasının örgütlere ve çalışanlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı çalışanların akıllı telefon bağımlılıklarının iş performansları üzerindeki etkisini incelemektir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, Burdur ve Antalya il merkezinde akıllı telefon kullanan çalışanlardan oluşmaktadır. Örneklem ise, bu çalışanlardan oluşan 395 kişilik katılımcı grubudur. 500.000 ve

üzerinde evren sayısında seçilecek yeterli örneklem sayısının 381 olduğu düşünüldüğünde araştırma kapsamında kullanılan örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu düşünülmektedir (Gürbüz & Şahin, 2016: 132). Araştırmadaki veriler kolayda örneklem yöntemiyle Kasım 2018 – Nisan 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmada bulunan ifadeler, katılımcılara çevrimiçi anket formu oluşturularak sosyal medya ve e-posta aracılığıyla gönderilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma nicel veri toplama aracı olan anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Soru formunun ilk kısmında katılımcıların akıllı telefon bağımlılıklarını tespit etmek amacıyla Kwon vd. (2013) tarafından geliştirilen Türkçe'ye Noyan vd. (2015) tarafından uyarlanan "Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formu" kullanılmıştır. Ölçek 10 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Altılı likert derecelendirmesine sahip bu ölçekte (1=Kesinlikle katılmıyorum, 6 Kesinlikle katılıyorum) 1'den 6'ya doğru puanlar arttıkça katılımcının bağımlılık riskinin arttığı ifade edilmektedir. Ölçekte ters soru bulunmamakla birlikte Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı ,867'dir.

Anket formunun ikinci kısmında katılımcıların iş performanslarını ölçmek amacıyla Sigler & Pearson (2000) ile Kirkman & Rosen (1999)'ın kullandığı, Türkçe'ye Çöl (2008) tarafından uyarlanan "İş Performansı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 4 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Beşli likert derecelendirmesi olan (1=Hiç, 5=Her zaman) ve 1'den 5'e doğru puanlar arttıkça katılımcının iş performansının arttığını ifade eden bu ölçekte ters soru bulunmamaktadır. Ölçeğin Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı ,827'dir.

Soru formunun son kısmında katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla cinsiyet, medeni durum, yaş, çalıştıkları işletme ve sektör tecrübesi, eğitim durumları, ortalama akıllı telefon kullanım süreleri ve herhangi bir bağımlılıklarının olup olmadığı sorulmuştur.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin ölçüm modelleri bağlamında doğrulayıcı faktör analizleri AMOS 23.0 yazılımı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. SPSS 22.0 programı yardımıyla da bağımsız ve bağımlı değişkenler arasındaki korelasyon ve regresyon analizi sonuçları elde edilmiştir.

4. ARAŞTIRMANIN ANALİZLERİ VE BULGULARI

4.1. Katılımcılara İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmaya katılan çalışanların cinsiyet ve medeni durum dağılımlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir (Tablo 1). Çalışanların yarıdan fazlasının lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 30,62 olup, çalıştıkları işletmelerindeki tecrübeleri 6,11 yıl; sektör tecrübeleri ise 8,6 yıldır. Katılımcıların %49,1'i herhangi bir bağımlılığının olmadığını ifade etmiştir. Diğer taraftan çalışanların %31,4'ü sigara bağımlılığı olduğunu, %1,1'i alkol bağımlılığı olduğunu, %8,6'sı internet bağımlılığı olduğunu, %4'ü sosyal medya bağımlılığı olduğunu, %2,1'i akıllı telefon bağımlılığı olduğunu, %1,9'u televizyon bağımlılığı olduğunu ve %1,8'u da diğer bağımlılık türlerine sahip olduğunu ifade etmektedir. Çalışanların günlük ortalama akıllı telefon kullanım süresi ortalaması ise, 3 saat 41 dakikadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bulguları

Demografik Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	189
	Kadın	204
Medeni durum	Evli	176
	Bekâr	217
Öğrenim Durumu	Ortaöğretim	4
	Lise	32
	Önlisans	132
	Lisans	139
		%48,1
		%51,9
		%44,8
		%55,2
		%1
		%8,1
		%33,5
		%35,3

Mevcut Bir Bağımlılığı	Lisansüstü	87	%22,1
	Bağımlılığım yok	183	%49,1
	Sigara	117	%31,4
	Alkol	4	%1,1
	İnternet	32	%8,6
	Sosyal medya	15	%4
	Akıllı telefon	8	%2,1
	Televizyon	7	%1,9
Dİğer	7	%1,9	
Yaş Ortalaması	30,62		
İşletme Tecrübesi	6,11 yıl		
Sektör Tecrübesi	8,6 yıl		
Günlük Akıllı T. Kullanımı	3 saa t 41 dk		

4.2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Geçerliliği ve Güvencilirliliği

Araştırmada kullanılan ölçeklerin ayrışım geçerliliğini tespit etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA daha önce kullanılmış olan ölçeklerin özgün yapıları ile toplanan verilerin karşılaştırılarak doğrulanmasını sağlamak amacıyla kullanılan bir yapısal eşitlik modeli türüdür (Gürbüz & Şahin, 2016: 334). Tablo 2’de, DFA’ya ilişkin uyum iyiliği değerleri bulunmaktadır. Buna göre çalışmada kullanılan her iki ölçeğinde uygun değerlere sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. DFA Analizine İlişkin Değerler

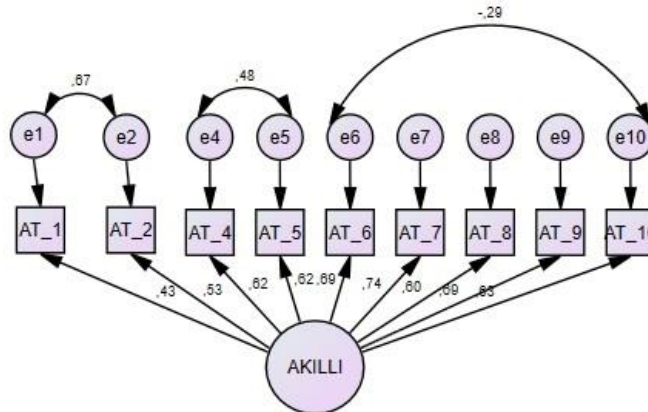
Uyum İndeksleri	Normal Değer	Kabul Edilebilir Değer	ATB	İP
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 3$	$3 \leq \chi^2/sd \leq 5$	3,52	0,00
GFI	$.95 \leq GFI \leq 1$	$.90 \leq GFI \leq .95$,95	1.00
AGFI	$.90 \leq AGFI \leq 1$	$.85 \leq AGFI \leq .90$,91	1.00
NFI	$.95 \leq NFI \leq 1$	$.90 \leq NFI \leq .95$,94	1.00
CFI	$.95 \leq CFI \leq 1$	$.90 \leq CFI \leq .95$,95	1.00
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 \leq RMSEA \leq .08$,08	.00

ATB: Akıllı Telefon Bağımlılığı, **İP:** İş Performansı

Kaynak: (Anderson ve Gerbing, 1984; Gürbüz ve Şahin, 2016, s. 337)

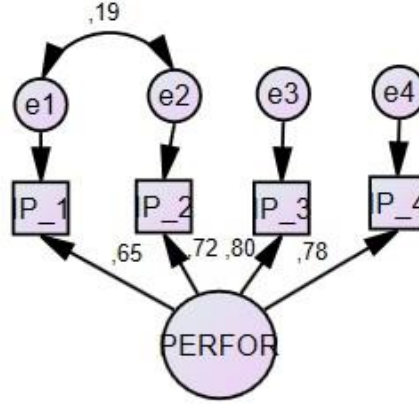
Şekil 1’de akıllı telefon bağımlılığına ilişkin DFA analizine yer verilmiştir. AT_3 maddesi yapıyı bozduğu için analiz dışı bırakılmıştır. Uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir düzeye ulaşmasını sağlamak amacıyla AT_1 ile AT_2, AT_4 ile AT_5 ve AT_6 ile AT_10 arasında program tarafından önerilen modifikasyon işlemleri yapılmıştır. Buna göre faktör yüklerinin .43 ile .74 arasında değiştiği görülmektedir. Yapılan DFA analizinde akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin tek faktörlü yapısı doğrulanmıştır.

Şekil 1. Akıllı Telefon Bağımlılığının DFA Analizine İlişkin Değerler

Şekil 2’de iş performansına ait DFA analizine yer verilmiştir. Uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir düzeye ulaşmasını sağlamak amacıyla P_1 ile P_2 arasında program tarafından önerilen modifikasyon işlemi yapılmıştır. Buna göre faktör yüklerinin .65 ile .80 arasında değiştiği görülmektedir. Yapılan DFA analizinde iş performansı ölçeğinin tek faktörlü yapısı doğrulanmıştır.

Şekil 2. İş Performansının DFA Analizine İlişkin Değerler

4.3. Korelasyon, Regresyon Analizi ve Normal Dağılıma İlişkin Bulgular

Tablo 3’e göre akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin ortalaması 2,99; iş performansı ölçeğinin ortalaması ise 3,94’tür. Her iki ölçeğin Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayılarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir (Kalaycı, 2010: 405). Diğer taraftan akıllı telefon bağımlılığı ile iş performansı arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişkinin ($r=-,184$; $p< .01$) olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada verilerin normal dağılımını görebilmek için Kolmogorov-Smirnov (normallik) testi yapılmıştır. Normal dağılım testi sonucunda verilerin normal dağıldığı hipotezi reddedilmiştir ($p< .05$). Son olarak her iki ölçeğinde basıklık ve çarpıklık değerleri (Tablo 3) -1,5 ile +1,5 arasında olduğu için normal dağılım gösterdikleri kabul edilebilir (Tabachnick & Fidell, 2013).

Tablo 3. Ortalama, Standart Sapma, Güvenilirlik, Korelasyon, Basıklık ve Çarpıklık Değ.

Faktörler	Madde	1	2	C.Alfa	\bar{X}	S.S.	Skew.	Kurts.
1.ATB	9	1		,854	2,99	1,010	,213	-,597
2.İP	4	-,184**	1	,834	3,94	,742	-1,015	1,422

* $p< .05$ ** $p< .01$ *** $p< .001$

Çalışmada bağımsız değişken olan akıllı telefon bağımlılığı ile bağımlı değişken olan iş performansı arasındaki nedensellik ilişkisine ait basit regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo 4’e göre otokorelasyonu test etmek için kullanılan Durbin Watson (DW) değeri 1,5 - 2,5 arasında olduğu için yeterli düzeyde olduğu görülmektedir (Kalaycı, 2010: 264). Bunun yanı sıra Tolerance>,2 ve VIF<10 olduğu için modelde çoklu bağlantı problemi bulunmamaktadır (Gürbüz & Şahin, 2016: 273).

Tablo 4’te, akıllı telefon bağımlılığının iş performansı üzerindeki etkisini test etmek için kurulan modelin anlamlı olduğu görülmektedir ($F(1,393)= 13,847$; $p< .01$). Bu modele göre akıllı telefon bağımlılığı, iş performansını %3,2 oranında açıklamaktadır. Bunun yanı sıra akıllı telefon bağımlılığının iş performansını olumsuz yönde anlamlı bir şekilde etkilediği tespit edilmiştir ($\beta= -,184$; $p= .000$). Bu sonuca göre H_1 hipotezi desteklenmektedir.

Tablo 4. Basit Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken: Akıllı Telefon Bağımlılığı		Bağımlı Değişken: İş Performansı			
		Tolerance	Std. Hata	β	t
		1,00	,036	-,184	-3,47***
$R^2 = ,034$	Düz. $R^2 = ,032$	F = 13,847 (1,393)		DW 1,718	VIF 1,00

* $p< .05$ ** $p< .01$ *** $p< .001$

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada akıllı telefon bağımlılığının iş performansı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Son yıllarda akıllı telefon kullanımının çalışanların günlük yaşamının vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi nedeniyle çalışma önem taşımaktadır. Diğer taraftan, literatürde akıllı telefon kullanımı ve iş yaşamı üzerindeki etkilerini inceleyen sınırlı sayıda çalışma (Pitichat, 2013; Middleton, 2007; Li & Lin, 2017; Chesley, 2010; Ray, 2015; Çetinkaya Bozkurt vd., 2018) olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar incelendiğinde işyerinde akıllı telefon kullanımının çalışanların iş performansı üzerindeki etkisine ilişkin iki farklı görüşün var olduğu tespit edilmiştir. Bazı çalışmalar, akıllı telefon kullanımının çalışanların iş performansını önemli ölçüde artırabileceğini ifade ederken bazıları da tam tersini belirtmektedir.

Bu araştırmanın sonucunda akıllı telefon bağımlılığı ve iş performansı arasında olumsuz bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Çalışmanın sonuçları konuyla ilgili literatür tarafından da desteklenmektedir. Akıllı telefonların işyerindeki olumsuz etkilerini ortaya koyan çeşitli çalışmalar mevcuttur (Gill & Kamath, 2012; Smith vd., 2011; Cavazotte, 2014). Akıllı telefonlar çalışanlar üzerinde bir tür bağımlılık yaratmakta, verimliliği düşürerek iş yaşamını olumsuz etkilemektedir. Cavazotte (2014: 84), çalışmasında katılımcıların, akıllı telefon kullanımlarını çılgınca, saplantılı ve sağlıksız olarak tanımladıklarını belirlemiştir. Akıllı telefon kullanımı, iş yükünün artmasına, iş-aile sınırlarının bulanıklaşmasına, iş-aile çatışmasına, bireylerin eşleriyle sorun yaşamasına neden olmakta ve bireylerin tüm boş zamanlarını doldurmaktadır. Marci (2012: 2) görevlerin, yeni teknolojilerle büyüyen çalışanlarda saatte 27 kez dijital araçlarla kesintiye uğradığını belirtmektedir. Eski teknolojilerle büyüyenlerde ise, bu rakam 17'ye düşmektedir. Literatürdeki araştırmalar akıllı telefonların bilişsel performans üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Kalavar & Swinehart, 2018). Bozeman (2011), akıllı telefonların işte aşırı kullanımının, bağımlılık ve saplantıya yol açabileceğini ve bu durumun iş verimliliğinde düşüşle sonuçlanacağını belirtmektedir (Bozeman, 2011'den akt., AlZwamri & Hussain, 2017). Mark vd. (2017: 928) tarafından yapılan ve 32 bilgi çalışanını içeren bir çalışmada, internet bağlantısının çalışanların dikkati ve verimliliği üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre, bağlantının olmadığı dönemde çalışanlar verimliliklerini belirgin bir şekilde yüksek olarak değerlendirirken, çok daha uzun süre dikkatlerini toplayabildiklerini belirtmiştir. Çalışanlar, internet bağlantısı bulunduğunda ise, sosyal medya tarafından sürekli olarak rahatsız edildiklerini ifade etmektedir. Gill & Kamath (2012: 107), akıllı telefon kullanımının tepki süresini artırdığını, dikkati azalttığını, konsantrasyonu bozduğunu ve karar verme sürecini olumsuz etkileyerek performansı düşürdüğünü belirtmektedir. Bu nedenle, örgütlerin iş saatlerinde, iş verimliliğini iyileştirmek için kişisel ve profesyonel sosyal medya kullanımını ve akıllı telefon kullanımını kesin olarak birbirinden ayırıcı kurallar koymaları gerektiğiyle ilgili fikir birliği giderek yaygınlaşmaktadır (Kalavar & Swinehart, 2018). Çalışanlar işyerinde sosyal medya kullanımına aşırı zaman harcamakta ve bu durum dikkatlerini dağıtmaktadır. Smith vd. (2011: 375), yaptıkları çalışmada 439 perfusiyonistten (bir tür sağlık teknisyeni) %55,6'sının akciğer by-pass'ı esnasında akıllı telefon kullandığını ve neredeyse yarısının bu esnada mesaj gönderdiğini saptamıştır. Perfusiyonistlerin %7,3'ü akıllı telefonların iş performansları üzerinde olumsuz etkisi olduğunu kabul etmektedir. Çetinkaya Bozkurt vd. (2018) belediye çalışanları üzerinde yaptıkları araştırmada akıllı telefon bağımlılığının iş performansına negatif bir etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bulgular, çalışmada elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Sonuç olarak, yöneticilerin işyerinde akıllı telefon kullanımına ilişkin yapacağı düzenleme ve uygulamalar, bireysel ve örgütsel sorunların azaltılmasına; çalışanların tutum ve davranışlarında olumlu yönde bir etki sağlanmasına olanak sağlayabilir. Her ne kadar bu çalışmada akıllı telefon kullanımının iş performansındaki negatif etkisi üzerinde duruluyor olsa da ileriki çalışmalarda olumlu yönlerinin de araştırılmasının örgütler açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan araştırmanın maddi ve zaman kısıtları nedeniyle küçük bir örneklem üzerinde ele alması araştırmanın sınırını oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akal, Z. (1992). İşletmelerde Performans Ölçüm ve Denetimi, MPM Yayınları, Ankara.
- Aktaş, H. & Yılmaz, N. (2017). “Üniversite Gençlerinin Yalnızlık ve Utangaçlık Unsurları Açısından Akıllı Telefon Bağımlılığı”, International Journal of Social Sciences and Education Research, 3: 85-100.
- AlZwamri, A.A.F. & Hussain, N. (2017). “The Impact of Smartphones On Work Productivity As Perceived By Employees At A Government Department In Salalah, Oman”. Journal of Islamic Social Sciences and Humanities, 20: 10-20.
- Anderson, J. C. & Gerbing, D. W. (1984). “The Effect of Sampling Error on Convergence, Improper Solutions, and Goodness-Of-Fit Indices for Maximum Likelihood Confirmatory Factor Analysis”, Psychometrika, 49(2): 155-173.
- Arefin, M., Islam, M., Mustafi, M. A. A., Afrin, S. & Islam, N. (2017). “Impact of Smartphone Addiction on Academic Performance of Business Students: A Case Study”, Independent Journal of Management & Production, 8(3): 955-975.
- Barutçugil, İ. (2002). Performans Yönetimi, Kariyer Yayıncılık İletişim Eğitim Hizmetleri Ltd., İstanbul.
- Beranuy, M., Oberst, U., Carbonell, X. & Chamarro, A. (2009). “Problematic Internet and Mobile Phone Use and Clinical Symptoms in College Students: The Role of Emotional Intelligence”, Computers in Human Behavior, 25(5): 1182-1187.
- Bian, M. & Leung, L. (2014). “Linking Loneliness, Shyness, Smartphone Addiction Symptoms, and Patterns of Smartphone Use to Social Capital”, Social Science Computer Review, 33(1): 61-79.
- Bragazzi, N. L. & Del Puente, G. (2014). “A Proposal for Including Nomophobia in the New DSM-V”, Psychology Research and Behavior Management, 16(7): 155-160.
- Cavazotte, F., Heloisa Lemos, A. & Villadsen, K. (2014). “Corporate Smartphones: Professionals' Conscious Engagement in Escalating Work Connectivity”, New Technology, Work and Employment, 29: 72-87.
- Chesley, N. (2010). “Technology Use and Employee Assessments of Work Effectiveness, Workload, and Pace of Life. Information”, Communication & Society, 13(4): 485-514.
- Chiu, S. I. (2014). “The Relationship between Life Stress and Smartphone Addiction on Taiwanese University Student: A Mediation Model of Learning Self-Efficacy and Social Self-Efficacy”, Computers in Human Behavior, 34: 49-57.
- Choi, H. S., Lee, H. K. & Ha, J. C. (2012). “The Influence of Smartphone Addiction on Mental Health, Campus Life and Personal Relations-Focusing On K University Students”, Journal of the Korean Data and Information Science Society, 23(5): 1005-1015.
- Çalışkan, A. & Akkoç, İ. (2012). “Girişimci ve Yenilikçi Davranışın İş Performansına Etkisinde Çevresel Belirsizliğin Rolü”, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1): 1-29.
- Çetinkaya Bozkurt, Ö., Turan, İ., Kıran, F. & Cengiz, N. (2018). “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ve İşgören Performansı İlişkisi: Belediye Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma”. 1st International Congress on Politics, Economics and Financial Analysis (PEFA'18) Tam Metin Bildiri Kitapçığı, 2: 1105-1119).
- Çöl, G. (2008). “Algılanan Güçlendirilmenin İşgören Performansı Üzerine Etkileri”, Doğu Üniversitesi Dergisi, 9(1): 35-46.

- Davey, S. & Davey, A. (2014). "Assessment of Smartphone Addiction in Indian Adolescents: A Mixed Method Study by Systematic-Review and Meta-Analysis Approach", *International Journal of Preventive Medicine*, 5(12): 1500-1511.
- Deloitte, (2017). "Dijitalleşen Hayatımızda Mobil Teknolojilerin Yeri Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi 2017: Türkiye Yönetici Özeti", <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/about-deloitte/articles/deloitte-global-mobil-kullaici-arastirmasi-2017.html>.
- Donya, R. K. & Kumah, E.A., (2011). "Cellular Phone Usege and Productivity among Employees in a Ghanaian Sme's: An Assesment", *International Journal of Computing and ICT Research*, 5(1): 20-33.
- Economides, A. A. & Grousopoulou, A. (2008). "Use Of Mobile Phones by Male and Female Greek Students", *International Journal of Mobile Communications*, 6(6): 729-749.
- Gill, P.S., Kamath, A. & Gill, T.S. (2012). "Distraction: An Assessment of Smartphone Usage in Health Care Work Settings", *Risk Management and Healthcare Policy*, 5: 105–114.
- Güngören, M. (2017). "Algılanan Örgüt Kültürünün İş Tatmini ve İş Performansı Üzerindeki Etkisi: Havacılık Sektöründe Bir Araştırma", *Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya*.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Işık, M. & Kaptangil, İ. (2018). "Akıllı Telefon Bağımlılığının Sosyal Medya Kullanımı ve Beş Faktör Kişilik Özelliği ile İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinden Bir Araştırma", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2): 695-717.
- Kahyaoglu Süt, H., Kurt, S., Uzal, Ö. & Özdilek, S. (2016). "Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Sosyal ve Eğitim Hayatına Etkisi", *Avrasya Aile Hekimliği Dergisi*, 5(1): 13-19.
- Kalavar, J.M. & Swinehart, J. (2018). "Self-Reported Mobile Phone Use & Workplace Productivity between Age Groups", *Gerontology & Geriatrics Studies*, 3(1): 1-6.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kirkman, B. L. & Rosen B. (1999). "Beyond Self- Management: Antecedents and Consequences of Team Empowerment", *Academy of Management Journal*, 42(1): 58-74.
- Kurt, E. (2013). "Algılanan Sosyal Destek ve İş Performansı İlişkisinde İşe Bağlılığın Aracı Etkisi: Turizm İşletmelerinde Bir Araştırma", *Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara*.
- Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H. & Yang, S. (2013). "The Smartphone Addiction Scale: Development and Validation of a Short Version for Adolescents", *PloS One*, 8(12): 1-7.
- Lee, J. M. (2012). "The Effect of Personal Communication Activities Using Smart Phone Instant Messenger on Job Performance", *Journal of Internet Computing and Services*, 13(6): 17-24.
- Li, L. & Lin, T. T. (2017). "Examining How Dependence on Smartphones at Work Relates to Chinese Employees' Workplace Social Capital, Job Performance, and Smartphone Addiction", *Information Development*, 35(5): 1-14.
- Lin, T. T., Chiang, Y. H. & Jiang, Q. (2015). "Sociable People Beware? Investigating Smartphone versus Nonsmartphone Dependency Symptoms among Young Singaporeans", *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 43(7): 1209-1216.
- Marci, C. (2012). *A (Biometric) Day in the Life: Engaging Across Media*. Paper presented at Re: Think, New York.

- Mark, G., Iqbal, S., & Czerwinski, M. (2017). "How blocking distractions affects workplace focus and productivity. In Proceedings of the 2017", ACM International Joint Conference on Pervasive and Ubiquitous Computing and Proceedings of the 2017 ACM International Symposium on Wearable Computers, pp. 928-934.
- Middleton, C.A. (2007). "Illusions of Balance and Control in an Always-On Environment: A Case Study of Blackberry Users", Ted Rogers School of Information Technology Management Publications and Research, <http://digitalcommons.ryerson.ca/trsitm/4>
- Minaz, A. & Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2017). "Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin ve Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (21): 268-286.
- Noyan, C. O., Darçın, A. E., Nurmedov, S., Yılmaz, O. & Dilbaz, N. (2015). "Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formunun Üniversite Öğrencilerinde Türkçe Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması", Anadolu Psikiyatri Dergisi, 16(1): 73-81.
- Pitichat, T., (2013). "Smartphones in The Workplace: Changing Organizational Behavior Transforming The Future", LUX: A Journal of Transdisciplinary Writing and Research from Claremont Graduate University, 3(1): 13-24.
- Ray, R. (2015). "How Bosses Can Deal with Smartphoneaddicted Employees", <https://www.nextiva.com/blog/how-bosses-can-deal-with-smartphone-addicted-employees.html>
- Rousseau, D. M. & McLean P. J. (1993). "The Contracts of Individuals and Organizations", Research in Organizational Behavior, 15: 1-43.
- Rush, S. (2011). "Problematic Use of Smartphones in the Workplace: An Introductory Study, Barts", Honours Thesis, Central Queensland University, Rockhamton.
- Samaha, M. & Hawi, N. S. (2016). "Relationships among Smartphone Addiction, Stress, Academic Performance, and Satisfaction with Life", Computers in Human Behavior, 57(1): 321-325.
- Shin, S. & Lee, W. (2015). "The Effects of Smartphone Addiction Drivers on Work Performance", Twenty-First Americas Conference on Information Systems, Puerto Rico.
- Sigler, T. H. & Pearson, C. M. (2000). "Creating An Empowering Culture: Examining The Relationship between Organizational Culture and Perceptions of Empowerment" Journal of Quality Management, 5(1): 27-52.
- Smith, T., Darling, E. & Searles, B. (2011). "2010 Survey on Cell Phone Use While Performing Cardiopulmonary Bypass", Perfusion, 26: 375-380.
- Sonnentag, S. & Frese, M. (2002). Performance Concepts and Performance Theory", (Ed. S. Sonnentag), Psychological Management of Individual Performance, pp. 4-25, John Wiley & Sons, Ltd.
- T.C. Ticaret Bakanlığı (2018). İsrar raporu, <https://www.ticaret.gov.tr/haberler/2018-israf-raporu>.
- Tabachnick, B. G & Fidell, L.S. (2013). Using Multivariate Statistics, Pearson, Boston.
- Takao, M., Takahashi, S. & Kitamura, M. (2009). "Addictive Personality and Problematic Mobile Phone Use", CyberPsychology & Behavior, 12(5): 501-507.
- Taylan, H. H. (2016). "Yükseköğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı", International Conference on Quality in Higher Education, 1093-1100, November 24-25, Sakarya, Türkiye.
- Tutar, H. & Altınöz, M. (2010). "Örgütsel İklimin İşgören Performansı Üzerine Etkisi: Ostim İmalât İşletmeleri Çalışanları Üzerine Bir Araştırma", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 65(2): 195-218.

Ülkü, E. Ç. & Demir, M. K. (2013). “Kitle İletişim Araçlarının Öğrencilerin Sınıf İçi Davranışlarına Etkisi”, the Journal of Academic Social Science Studies, 6(1): 587-608.

Ünal, M. H. (2015). “Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi”, Uzmanlık Tezi, Sağlık Bakanlığı Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara.

Wahla, R.S. & Awan, A. G. (2014). “Mobile Phones Usage and Employees’ Performance: A Perspective from Pakistan”, International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences, 4(4): 153-165.

We Are Social (2018). “Digital in 2018: World’s Internet Users Pass the 4 Billion Mark”, <https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018>.

Yılmaz, D., Gökdere Çınar, H. & Özyazıcıoğlu, N. (2017). “Hemşirelik Öğrencilerinde Akıllı Telefon ve İnternet Bağımlılığı ile Üst Ekstremitte Fonksiyonel Aktivite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(3): 34-39.

Yılmaz, G., Şar, A. & Civan, S. (2015). “Ergenlerde Mobil Telefon Bağımlılığı ile Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying, 2: 20-37.